

Nagyváradai Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

FERDINÁND KIRÁLY

Amiért az egész ország hónapok óta aggódott, dicsőségesen uralkodó Ferdinánd király halála bekövetkezett. Ravatala körül elérzékenyülve és könnyes szemekkel találkozunk birodalmának összes népei. —

Megható ez a találkozás, a mely az igazi részvét és az igazi fájdalom ünnepélyességétől van átítatva. A gyász kiegyenlíti az összes ellentéteket, a fájdalom megszünteti a kicsinyességet és értelmetlen torzsalkodásokat. Kezet fogunk egymással valamennyien, akik a nagy országnak fiai vagyunk és akiket talán először egyesített igazi testvéri fájdalomban a gyász.

Nekünk, kisebbségeknek talán még fokozottabban fáj a seb, mi talán még intenzívebben érezzük a veszteséget. Mindig úgy éreztük, hogy I. Ferdinánd királyban védőpaizsunk, támaszunk, oltalmazónk volt, aki, ha kellett, sikraszállott érettségünk, a divatos politikai áramlatokkal szemben is.

Önzetlenül és igazi fájdalommal gyászoljuk Nagy-Románia első uralkodóját.

A királyi ravatal körül könnyes szemekkel, némán állunk és az első pillanatban a meghatottság elnyomja hangunkat. Pedig érezzük, hogy szólanunk kellene. Éppen most, a felséges gyász pillanatában, amikor a szívek megtörtek, amikor a lelkek fogékonyak lettek a fájdalomtól, amikor az emberi együttérzés felséges bizonyítéka elemi erővel nyilvánul meg.

Szeretnénk elmondani, hogy a nagy temetés után, ahol a népműliek könnyei öntözik a frissen hantolt sírboltot, nem akarunk többé meg nem értően tekinteni az egymás szemébe, a testvériség fényét keressük, a könnyektől megtört szemek szillogásában és az igazi barátság melegségét, a reszkető kezűk szorításában. Szeretnénk,

ha e nagyszerű temetés történelmi ünnepséggé változnék, a melynek jelentősége nemcsak a mi, hanem a jövő generáció életére is kihatna. Szeretnénk, ha a gyász fájdalmában megtalálnánk az utat, az élet, az igazi testvériség és a boldogság felé Nagyromániában. Legyen mindenki méltó Ferdinánd király emlékéhez, fenkölt gondolkodásához, atyai szívéhez és életének akaratához, a mellyel a jövő utját kijelölte.

Ha ez megtörténne, olyan emléket állítanánk fel szívünkben az elhunyt uralkodónak, mely maradandóbb volna a világ leghatalmasabb művészi al-

kotásánál is s meghatóbb volna, mint akármelyik monumentális műemlék.

A kormány élén a gyász óráiban Brătianu miniszterelnök áll és az ő bölcsessége és kormányzati ereje biztosítja az elhunyt uralkodó akaratának és intencióinak teljesítését, a mi-
ben vele az egész ország közvéleménye osztozik.

Ferdinand (Victor, Albert, Meinrad), Hohenzollern Lipót herceg második fia és I. Károly király unokaöccse 1865 augusztus 24-én Sigmaringenben született. Gimnáziumi tanulmányait Düsseldorfban, egyetemi tanulmányait Tübingenben és Lipcsében végezte, majd a

casseli katonai akadémiára járt. A fiatal Ferdinand herceg azután hadnagyi ranggal belépett a potsdami 1. gárdacsoportba. I. Károly román király, nem lévén gyermeke, tanácsadóival való egyetértésben elhatározta, hogy felajánlja a trónörököséget Hohenzollern Lipót hercegnek. Azonban a herceg 1880. november 20-án tett nyilatkozatában az ajánlatot visszautasította. Ugyanezt az ajánlatot tették Vilmos hercegnek, Ferdinand öccsének, de ő is 1880. december 20-án kelt nyilatkozatában elhárította magától ezt az ajánlatot. 1882-ben Romániába érkezett a fiatal Ferdinand herceg, aki elfogadta a trónörököséget. A nép hamar szeretetével fogadta a fiatal herceget, aki 1883-ban hozzáfogott a román nyelv és irodalom tanulásához, Vasile Paun tanár irányítása mellett. Az akkori alkotmány 83. szakasza értelmében Ferdinand herceg presumptív örökösé lett a román trónnak és az 1889. március 18-án kelt decret-lege értelmében az „Alfeta Regale Principele României” (Öfensége, Románia hercege) címet kapta, majd felavatták a szenátus tagjává.

1886 november 14-én Ferdinand herceg, hadnagyi rangban lépett a román hadseregbe, 1889. március 19-én főhadnaggyá léptették elő.

1892-ben feleségül vette Mária edinburghi hercegnőt. Ekkor kapta meg az örnagyi rangot. Tulajdonosa volt több német, illetve orosz ezrednek és a 96. számú károlyvárosi (Horvátország) osztrák-magyar ezrednek is.

1914 szeptemberében tudvalevően meghalt I. Károly román király és a halála után következő napon, 1914 szeptember 28-án lépett trónra Ferdinand.

A királynak a semlegesség két évében a híres színajai koronatanácsos (1916 augusztus 25), valamint Románia hadbaszállásában és háborújában tanúsított magatartása már a történelemé. Amikor 1916-ban az udvar Bukarestből Jasiba költözködött, meghalt a királyi pár legkisebb gyermeke: Mircea herceg — és ez a haláleset, az uralkodót mélységesen megrendítette.

A fegyverszünet óta történt események általánosan jólismertek. Kiemelkedő volt a gyulafehérvári koronázás 1922. októberében.

A beteg király és a politikai helyzete

Öfelsége uralkodásának utolsó napjai egész élete tevékenységének koronája volt. Szinte bámulatraméltó energiával dokumentálta azt, hogy az uralkodói méltóságot nem annyira hatalomnak, mint kötelességének tekinti. Hosszas betegsége alatt nem volt alkalma arra, hogy — mint más egyszerű alattvaló — a gondtalan pihenésben keressen enyhülést. Olyan volt, mint egy kötelességtudó, vakmerő katoná: erejének legvégsőbb kimerüléséig kitartott a posztón.

Az utolsó néhány hónap izgalmas politikai eseményei között is ez a nagybeteg uralkodó bámulatos, szinte emberfeletti lélekjelenlétet tanusított.

És életének utolsó napjaiban is olyan feladatot vállalt magára, amely önmagában véve is hódolattal kelt minden alattvalója lelkében:

az ország népeinek békéjét akarta megvalósítani, a nemzeti erőket óhajtotta egységre kavicsolni

és amikor már a halál lehetőségét megtört szeme fokozatosan kezdett elhalványulni, még akkor is élesen látta, hogy az ország békéje az a legszebb örökség, amelyet utódainak hagyhat.

Amikor a király a pártok békéjéről a nemzeti erők egységesítéséről, az ország konszolidációjáról beszélt: — ez több volt, mint egy uralkodói manifesztum, ez a szó szoros értelmében végrendelt volt, amely előtt, mint egy utolsó akarattal, hódolattal és alázattal kell meghajolni mindenkinek. Nemcsak, mint alattvalónak, hanem mint túlélőknek azzal a tradicionális és vallásos tisztelettel, amely egy haldokló utolsó akaratával szemben mindenkit kötelez.

A betegségtől kimerülten, a halál árnyékában Öfelsége szinte emberfeletti munkát végzett hónapokon keresztül. A politikai válságot energiájának végső maradványával megakartá oldani.

Alig volt a napnak órája, amely pihenést jelentett számára, politikusokat, államférfiakat, hadvezéreket fogadott, hosszú és fárasztó kihallgatások követték egymást, intézkedéseket hajtott végre, amelyek egy életerő teljében levő egészséges és fiatal ember biztos és gyors elhatározását is kockára tették volna.

Valósággal fenséges és meghatározó tényemény volt az, hogy uralkodásának utolsó hónapjában kormányválságot intézett el, megkísérelte a koncentrációs kabinetet, meghallgatta az ország népét az új választások elrendelésével és abban az utolsó pillanatban, amikor az ország ügyeit egyelőre rendezettnek látta, amikor talán időt szakíthatott volna magának, ha nem is a gyógyuláshoz, hanem a pihenéshez, a könyörtelen végzet

elragadta őt az ország éléről.

Ha elképzeljük, hogy az ország politikai helyzete az utolsó hónapokban mennyire komplikált volt, hogy milyen sok ellentétes és egymással szembenálló jelszavak és programok között kellett eliga-

zodnia, ha tudjuk azt, hogy leg-hűbb és legbizalmasabb tanácsadói között is milyen eltérők voltak a vélemények az ország jövődjére nézve, akkor teljes egészében megérthetjük azt a fenséges tragikumot, amely Ferdinánd király-

nak, Nagyrománia első uralkodójának életét romantikus glóriával övezi körül. Mert ő volt az egyetlen az egész országban, akinek a haldoklás pillanatában sem szabad volt gyengének lenni és amikor már a halál árnyéka elsötétítette arcát, akkor is meg kellett maradni uralkodónak...

Váradi emlékek az elhunyt királyról

Amikor Ferdinánd király Váradon járt

Az imperium-változás után öt héttel Ferdinánd király és Mária királyné meglátogatták Nagyváradot. Az akkori lapok így emlékeznek meg erről a látogatásról:

... Nyolc óra ötven perckor az állomásfőnök jelentette Holban tábornok városparancsnoknak, hogy a király vonata közeledik. Pár pillanattal később feltűnt az udvari vonat lakkozott kocsija és Ferdinánd király szállt le belőle. Előbb elvonult a diszszázad előtt, azután odalépett a perron szélén várakozó notabilitásokhoz. Hangoz „sa traisca” hasítottát a levegőt, majd Maniu Gyula, a nagyszabemű kormányzótanács elnöke kivált a csoportból és lelkes szavakkal üdvözölte a királyi párt. A király melegen válaszolt és örömet fejezte ki, hogy eljehetett Nagyváradra, új állampolgárai közé. Dr Pop Coriolán prefektus a vármegye hódolatát tolmácsolta, majd Rimler Károly néhai polgármester ezüst tálcán kenyert és sók nyújtott át az uralkodópárnak.

Az udvari váróteremre átalakított elsőosztályú váróteremben az uralkodópár cerclet tartott, majd automobilon hatalmas néptömeg ovációja közben a görög keleti

székesegyházhoz hajtottak, ahol Papp János aradi püspök teljes ornatásban fogadta az uralkodópárt. Innen a szemközti levő görög katolikus templomba mentek, ahol Radu Demeter püspök fogadta őket.

Rövid pihenő után a nagypiaci téren diszszemlére felállított csapatokat látogatta meg az uralkodópár. Itt kitüntetések osztott ki a király a tisztikar tagjai közt. Mardarescu tábornok mellére sajátkezűleg tűzte ki a Mihály vitéz rend lovagkeresztjét.

Szemle után az Egyesülsi (Szt. László) téren elvonultak a csapatok a királyi pár előtt. Déli egy óráig tartott a felvonulás, amely után Ferdinánd király és kísérete a hadapródiskolában levő helyőrségparancsnokságra hajtatott, ahol dezsónét adtak tiszteletére.

Délután a görög katolikus püspöki palotában fogadta a királyi pár a papság, a hivatalos és polgári világ küldöttségeit, majd este a Katolikus Kör disztermében Radu Demeter püspök 160 terítékű vacsorát adott a királyi pár tiszteletére.

Ferdinánd király egyetlen váradi tartózkodása alatt tízezer lejes adományt juttatott a város szegényeinek.

Hogy készült a váradi királyszobor?

Kara Mihálynak a kiváló nagyváradi szobrászművésznek, aki Ferdinánd király első és egyetlen lovasszobrát készítette, többször alkalmá nyíltott hozzá, hogy a király közvetlen környezetében tartózkodjék.

Kara Mihály két ízben is min-tázta a királyt. Egyszer a Cotroceni kastélyban, egyszer pedig a szinajai királyipalotában ült modelt Ferdinand király a mesternek. Kara Cotroceniben is, Sinajában is négyszer kapott engedélyt, hogy megmintázza a királyt. Cotroceniben egy plakett számára oldalnézetben studiózta a királyi főt, míg a szoborhoz szükséges face tanulmányokat a sinajai kastélyban végezhetette.

Természetesen az uralkodó közelében töltött órák emléke mély nyomokat hagyott a művészen, amelyekre Kara Mihály most, amikor beszélgetünk ezekről az órákról, mély megindulást élt át a monumentális mű Várad piacán az egyedüli szobor egész Romániában, melyet a király életében emeltek.

Ritka jelenség, hogy egy király még életében szoborhoz jusson. — Nagyvárad e művészi formában megnyilatkozó hódola-

tához csak egy hasonló esetet tudunk: a román lakosságu Karánsébes volt annak idején a monarchia egyetlen városa, amely életében szobrot emelt Ferencz Józsefnek.

Ferdinánd király szobrát ha nézzük; — a királyi fő nemes vonásait, a szobor egy embernek, egy királynak megértő, szeretetteljes lényéről, jóságos egyéniségéről beszél. De a szobor bármennyire is egy istenadta művész keze alól került ki, hallgat és nekünk meg kell kérdeznünk Kara Mihályt, hogy beszéljen a királyról nekünk, mondja el azokat az impressziókat, amelyeket az ő művész keze sem tudott az engedelmes ércebe befagrasztani.

— Engem az uralkodó végtelen kedves közvetlensége ragadott magával első sorban, mondta Kara Mihály. Éreztem, hogy a király bennem nem alattvalót, hanem a művészet képviselőjét látja. Fesztelenséget parancsolt nekem a király megjelenése és minden mozdulata, amely a szertartásosságtól teljesen távol állott. Természetesen ilyen körülmények között munkámat sokkal szebben és jobban végezhettem.

— A királyban a művészetnek

egy lelkes barátjával ismerkedtem meg Öfelsége sokszor és szeretettel beszélt a studium ideje alatt fiatal koráról. A király mint fiatal herceg a mult század művészetének döntő hatása légkörében élt. Szoros baráti kapcsolat tartott fenn fiatal korának legnevesebb művészeivel. De mégis Menzel Adolf és Franz von Stuck a két legreprezentatívabb német festő állott a szívéhez legközelebb.

— A király egyszer elmondta, hogy Menzellel és Stuckkal ő is részt vett azoknak a hatalmas arányú »kostümfestek«-nek és ünnepségeknek a rendezéseiben, amely Németországban a művészetek gócpontjaiban hagyományos jellegűek.

— A király müncheni művészek életét is jól ismerte. Müncheni tartózkodásai alatt megismerkedett Munkácsy Mihállyal és Hollossy Simonnal a nyug. magyar festőkkel is.

— Öfelségétől tudtam meg, — folytatja emlékezéseit a szobrászművész — hogy a bukaresti Călea Victoriei levő királyi palota zenetermében függ a palota legsebb díszeként Benczur Gyulának világhírű festménye: A Rákóczy elfogatása.

— Ezt a pompás képet még Károly király vásárolta a palotának.

Kara epizódokat elevenít föl, amelyekben az ő személyének is szerep jutott.

— A király egyszer észrevette, hogy gyorsan dolgozom. Egy-egy pillantást vetek felé és sielve nyulok agyag és a szerszámok után.

— Milyen gyorsan dolgozik Ön kedves Kara — jegyezte meg a király. Nemrégiben modelt ültem egy szobrásznak, akit sikerült beprotezsálni. Ültem neki vagy hat hétig és mégsem tudott elkészülni. Pedig néha olyan hosszasan figyelte az arcomat, hogy egészen belefáradtam. Lassan, óvatosan simogatta az anyagot nem úgy mint Ön.

— Amikor Cotroceniben voltam — folytatja a művész — Mária királynét is mintáztam. Egyszer a kastély folyosóján szembe találtam magam a királlyal, aki a hosszú folyosó egyik ajtaján lépett ki. Látom, hogy erősen szemügyre vesz, de nem ismer meg. Odajön hozzám és megkérdi, mi járatban vagyok. Bemutatkoztam és jelentettem, hogy a királynéhez vagyok rendelve. A király csak ekkor ismert rám.

— Ön az Kara ur? Igazán nagyon sajnálom, hogy nem ismerem meg azonnal, — mondta szinte mentegetőző Öfelsége. Azonnal intézkedem, hogy a királynő elé vezessék.

A király betegsége és utolsó napjai

Az elmúlt év őszén kezdett betegeskedni a király és először akkor terjedtek el ijesztő hírek az állapotáról. Különösen, amikor udvari orvosai közzétették a bullettint, amely szerint a király végbélrákban szenved, akkor állott be országszerte az a depresszió, amely azóta pillanatra sem szűnt meg.

Akkor hívták Bukarestbe dr. Sluys brüsszeli és dr. Hartmann párisi orvostanárt, akik több operációt hajtottak végre a betegen, majd rádiummal is kezelték. — Eközben terjedt el, november végén az a hír, hogy minden pillanathoz beállhat a katasztrófa, mert a vérkeringés felmondja a szolgálatot.

Ez a hír azonban nem bizonyult valósnak.

Az idén, év elején influenzás megbetegedés súlyosította az állapotot, a hűlés azonban csak muló természetűnek látszott.

Azóta csak Bukarestből hazatérők elbeszéléséből lehetett egyetmást hallani a király állapotáról.

A rákbetegség miatt egyre csökkent az uralkodó testsúlya, ami a katasztrófa kiteljesedését jelentette.

A bukaresti lapok legutóbb mindössze bizonyos injekciókról írtak, amelyeket a király állítólag jól kibírt.

A király egészségi állapotáról az utóbbi napokban egymást érték az aggasztóbbnál-aggasztóbb

hírek, de a betegség természetéből folyt, hogy ismét és ismét javulás állott be.

Amikor a parlamentet vasárnap öfelsege távollétében nyitották meg, már cáfolhatatlan volt a katasztrófa közeli veszélye és a hétfőn délelben és este Bukarestben megjelent lapok mind sejtették már, hogy a katasztrófa elkerülhetetlen.

Különösen a Lupta és az Ade-

verul című lapokban jelentek meg sötét címekkel festett hírek.

A Lupta tegnapi kiadása ugyan hajnali három órától kezdve azt a jelentést közli, hogy Bratianu miniszterelnök éjjelkor még megnyugtató kijelentést tett öfelsege állapotáról, de egyben közli azt is, hogy a királyi család minden tagja az uralkodó betegágyához érkezett és a pelesi kastélyban mindenki ébren van...

A belügyminiszter távirata a király haláláról

Déli tizenkét órakor kapta a vármegyei prefektúra a következő hivatalos jelentést:

Prefektus úrnak
Nagyvárad.

Mély fájdalommal értesítem Önt, hogy I. Ferdinánd király öfelsege, a román nép egységének megteremtője, elhunyt a szinajai Peles-kastélyban ma éjszaka 2 óra 15 perckor. D u c a belügyminiszter.

Rendelet az országos gyászból

A VI. hadtest parancsnoksága ma délelőtt a nagyvárad divízió és a biharmegyei prefektúra útján a következő rendeleteket adta ki:

Szigoru rendelet az álhírek terjesztői ellen

I. számú rendelet.

Mi, Papp Danila, hadosztály tábornok, a VI. hadtest parancsnoka, I. Ferdinánd nagy királyunknak, Nagy-Románia megteremtőjének elhunytá következtében

tekintettel a nemzeti gyász esetén elrendelt intézkedések végrehajtására

elrendeljük:

További intézkedésig

1. A látványossági helyek és termek, valamint a színházak, koncerttermek, mozgósínház-

zak, tánctermek stb. zárva tartandók.

2. A fogyasztási helyiségek: vallamint étttermek, sörcsarnokok, bodegák és hasonlók naponta 23 (este 11) órakor kell, hogy bezárjanak.

Mindezekben a helyiségekben tilos bármiféle zene, koncert és tánc.

3. Gyászmeneteken (temetéseken) kívül tilos bármiféle összejövettel és csoportosulás.

Akik ezeket az intézkedéseket áthágják, azokat a katonai büntető törvénykönyv értelmében büntetik.

Kelt a VI. hadtest székhelyén, ma, 1927 július 20-án, 7 óra 30 perckor.

Papp Danila s. k.

hadosztálytábornok, a VI. hadtest parancsnoka.

Mától kezdve tilos minden előadás

2. számú rendelet

Mi, Papp Danila, hadosztálytábornok, a VI. hadtestparancsnoka a rendnek és nyugalomnak a nemzeti gyász idején való fenntartása céljából emlékeztetbe idézzük a Parancsnokság 1924 július 23-án kelt 6. számú és 1924 július 23-án kelt 7. számú rendeleteiben foglalt intézkedéseket, amelyek tendenciózus vagy álhírek terjesztésének tilalmára, valamint a bármiféle zavaró vagy agtó tüntetés eltiltására vonatkoznak.

Akik ezeket az intézkedéseket áthágják, azokat a katonai bünte-

tőtörvénykönyv értelmében fogják megbüntetni.

Kelt a VI. hadtest székhelyén ma, 1927. július 20-án, 7 óra 30 perckor.

Papp Danila s. k.

hadosztálytábornok,

a VI. hadtest parancsnoka.

Diamandi, s. k.

ezredes,

vezérkari főnök.

A gyászhoz hatása Nagyváradon

A kora reggeli órákban ellenőrizhetetlen forrásokból elterjedt a hír öfelsege elhunytáról. A közönség, amely az utóbbi időben az ellenőrizhetetlen tudósítások hatása alatt meglehetősen bizalmatlan minden híresztelésekkel szemben kételkedve fogadta a gyászhoz is. Lassankint azonban mindig több és több bizonyossággal kezdett gyökeret verni a kételkedőkben is, a megdöbbenő hír, amelynek megerősítése azonban egészen a déli órákig késett.

A hivatalokban az összes hivatali főnökök teljesen permanenciában voltak és minden lehetőséget követve, hogy bizonyosságot szerezzenek. Sajnos, a beavatottaknak nem sok okuk volt kételkedni és ezért is már előkészítették mindazokat az intézkedéseket,

Az első hivatalos jelentés

Az első hivatalos jelentés a katasztrófa bekövetkezéséről délelőtt háromnegyed tizenegy órakor érkezett Nagyváradra, amikor a félhivatalos

Rador távirati iroda a következő szűkszavú első közlést bocsájtotta a lapok rendelkezésére:

Öfelsege ma éjjel tizenkét óra és tizenöt perckor Sinajában a Peles-kastélyban meghalt.

Éjjel három órakor Stelian Popescu igazságügyi miniszter jelentkezett a királyi kastélyban, hogy megszövegezte azokat az okiratokat, amelyek a halálesettel kapcsolatban készítenők.

Rador.

Kidobunk

6000

pár

divatos nyári cipőt kivételes olcsó árakon!

Csak két hétig tart!

„Derby” cipőgyár r.-t. fiókja:

I. Nic. Iorga (Zöldfa-u.) 7. Selejtes osztály.

II. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5. Gyárepület

amelyek a gyászessel kapcsolatosan elkerülhetetlenül fogantatandó.

Közben a közönség körében egyre több és több érdeklődő oszromolta a hivatalokat és a szerkesztőségeket. Pozitív felvilágosítást azonban természetesen a hivatalos megerősítésig seholsem nyerhetek.

Délben tizenkét órakor érkezett meg a belügyminisztérium távirata amely szűkszavúan közölte a gyászírt a hatóságok fejeivel.

Gyászba öltözik a város

A város társadalmi külsőleg is kifejezésre juttatja gyászát. A kereskedők és iparosok elhatározták, hogy üzleteik és műhelyeik felett román nemzeti zászlót tűznek ki, amelynek nyelén 30–40 cm. szélességű fekete szalag vagy fátol van megerősítve és haránt végigvonul a zászlón. Hasonlóképpen gyászlobogózzák fel házaikat a háztulajdonosok is.

Utleveléket

VIZUMOK ÉS

pontosan, gyorsan elintézi a

Hegedűs Hirlapiroda

Vizumárak

a legújabb rendelkezés folytán a következők:

Magyar vizum ..	580 lei
Cseh ..	600 lei
Osztrák ..	620 lei
Jugoszláv ..	950 lei
Jugoszláv fürdő vizum ..	294 lei
Francia vizum (1 személy)	840 lei
Olasz vizum ..	730 lei

A német könyvpiac újdonságai

Colette: Milson	5603
Claude Auer: Ariane	5607
Edschmid: Die gespenstigen Abenteuer des Hofrat Brühllein	5608
Sterheim C.: Mädchen	5606
Frischauer: Dürer	5610
Dominiq: P.: Unsere liebe Frau von der Weisheit	5611
Poulaille: Die Geburtsstunde des Friedens	5612
Schnitzler: Freulein Else	5613
Baring M.: Die verzauberte Triangel	5614
Salten F.: Geister der Zeit	5616
Martin Overbeck: Neue Menschen auf alter Erde	5618
J. Galsworthy: Der Familienvater	5619
J. Galsworthy: Der Patrizier	5620
Der Menschenfischer	5621
H. Mann: Zwischen den Rassen	5622
Professor Unrat	5623

Olvashatók

a Hegedűs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárából

Egy budapesti orvosnő tragédiája

Budapestről táviratozzák:

Szépen induló karrierjének akart végét vetni vasárnap délből egy orvosnő, aki még reghez nyult, hogy kioltsa életét. Dr. Kerékjártó Emma 32 éves orvosnő, — így szól a rendőri jelentés, — vasárnap délből egy órakor a Remetecutca 36. számú házban morfiúmmal megmérgezte magát; súlyos állapotban szállították el a mentők.

Szomorú tragédia Kerékjártó Emma élettörténete. Az orvosnő

hivatása közben áldozatává lett a morfinista szenvedélynek és családi ügyei kényszerítették végzetes tetteire.

Kerékjártó Emma, amikor diplomáját megkapta, a Rókus-kórházban helyezkedett el. — Először foglalkozott az altatószerek tanulmányozásával és az ezekkel való foglalkozás közben morfinista lett. Magán próbálta ki a hatást, később azonban egyre nagyobb adagolásra volt szüksége.

Időközben férjhez ment dr. Endrényi Ferenc orvoshoz, a házasság azonban nem tartott soká, mert Endrényi elköltözött Budapestről és vidéken folytatott orvosi praxist,

felesége azonban nem akarta követni és így elváltak.

Az asszony Budapesten maradt. Egy fogorvossal együtt a Magit-körút 48. számú házban rendezett be rendelőt, de foglalkozását nem üzhette rendszeresen, mert újra, meg újra visszatért a pravaz-fecskendőhöz. A rendelő mindemellett nagyon jól ment és Kerékjártó Emma társával együtt a Rudolf-rakparton laboratóriumot is rendezett be. A legjobb anyagi viszonyok között élt, de talán

a túlfeszített munka és a morfiúmmal túlzott használata okozta, hogy a legutóbbi hónapokban súlyos idegbajt kapott.

Betegsége annyira elhatalmasodott rajta, hogy emiatt sok kellenemlése volt és a páciensek is ritkábban látogattak.

Családja féltő aggodalommal látta a fiatal orvosnő betegkedését. Hogy a morfiúmról leszoktassák, egyidőre az Új Szent János-kórház ideggyógyászán helyezték el. Csak rövid ideig maradt azonban itt s úgy látszott, mintha teljesen meggyógyult volna, tehát a család kérésére és azzal az ígérettel, hogy figyelni fognak a betegre,

Kerékjártó Emmát elbocsátották a kórházból.

A legutóbbi hetekben azonban az orvosnő — úgy látszik — visszatért régi szenvedélyéhez. Megint

csak ideges hangulat uralkodott az orvosi rendelőben és a család elhatározta, hogy újra kórházban helyezi el, nehogy kárt tehessen magában, mert az utóbbi időben gyakran fenyegetődzött öngyilkossággal.

Sógora, Füstér István, Remetecutca 36. szám alatt levő lakásába vitték dr. Kerékjártó Emmát és odavárták a tisztiorvost is, akinek bejelentették az esetet. Vasárnap délből meg is jelent a tisztiorvos, akinek csak nagy nehezen sikerült annyira lecsendesíteni, hogy az orvosi vizsgálatot megtarthassa. — Megállapította a tisztiorvos, hogy

a betegnek kórházi ápolásra van szüksége.

A tisztiorvos intézkedésére vasárnap délután kellett volna visszazároltani az Új Szent János-kórházba. Miközben Füstérné a tisztiorvost kikísérte az előszobáig dr. Kerékjártó Emma ezt a néhány pillanatot használta fel arra, hogy öngyilkossági tervét végrehajtsa. Nagymennyiségű morfiúmot rejtgetett állandóan magánál és ebből

nagy adagot vett be, úgy, hogy mire Füstérné visszalért

a szobába, Kerékjártó Emmát a földön elterülve, eszméletlenül állapotban találta.

Hangos kiáltására besiettek a szomszédok és észlelgetni kezdték az öngyilkost, de mivel ez nem sikerült, értesítették a mentőket. Kerékjártó Emmát a mentők előbb a Rókus-kórházba vitték, ahol eszméletre térítették, de még el sem hagyhatták a mentők a kórházat, Kerékjártó Emmán már ismét súlyos ideges szimptomák mutatkoztak, mire a mentők tovább szállították az Új Szent János-kórház ideggyógyászatra.

A rendőrség megindította a nyomozást az öngyilkosság ügyében és elsősorban azt igyekezett megállapítani,

hogyan juthatott az orvosnő ilyen nagymennyiségű morfiúmmal.

A rendőri bizottság kiderítette, hogy az orvosnő maga írt recepteket és ezekből kitént az, hogy a legutóbbi időben milyen nagy mennyiségben használta dr. Kerékjártó Emma a mérget. A fiatal orvosnő állapota ma rosszabbra fordult, mert akkora adag mérget vett be, hogy az veszedelmesen felszívódott szervezetébe. A kórházban ma délután azt a felvilágosítást adták az érdeklődőknek, hogy Kerékjártó Emma állapota egyformán súlyos és életveszélyes.

Siegescu a fogházban

Felfolyamodott letartóztatása ellen és ártatlanságát hangoztatja

— Az Estilap eredeti tudósítása —

Budapestről táviratozzák:

Siegescu letartóztatása miatt még minlig igen izgatott a hangulat. Az összes lapok hosszas cikkekben foglalkoznak az esettel és élénken pertraktálják a büntügy összes részleteit.

Siegescu letartóztatása annál meglepőbb volt, mert beavatott jogászörök is azt hitték,

hogy ellene az eljárás jogerősen megszüntették.

Siegescu a fogházban nagyon megtörtén viselkedik, teljesen apatikus és ártatlanságát hangoztatja.

A letartóztatási végzés ellen különben felfolyamodással élt, úgy, hogy az ügy a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa elé kerül.

A lei ma Zürichben: 314.—

Zürichi nyitás

BUDAPEST 314.—

BERLIN	—	—	—	—	12332.50
NEW-YORK	—	—	—	—	51956
LONDON	—	—	—	—	2522.50
PARIS	—	—	—	—	2034
MILANO	—	—	—	—	2817
BUDAPEST	—	—	—	—	9060
PRAGA	—	—	—	—	1540
BECS	—	—	—	—	7360

Váradai árfolyamok

1927. július 19.

	Pénz	Áru
Pengő	29.05	29.15
Dollár	166.50	167.50
Cseh korona	4.94	4.98
Svájci frank	32.10	32.20
Osztrák schilling	23.35	23.50
Francia frank	6.50	6.60
Angol font	810	814
Olasz lira	9	9.10

Jó üzlet az alkoholtilalom

6 millió dollár jövedelem — 2 évi fogház

— Az Estilap eredeti távirata —

Newyorkból táviratozzák:

A törvényszéken olyan szenzációs alkoholtörvényszéki per folyt le, amelyhez hasonló az alkoholtilalom bevezetése óta még soha sem fordult elő.

Nemrégiben ugyanis két évre elítéltek egy kereskedőt, kiről kiderült, hogy

az utolsó négy évben az alko-

holtilalom megszegésével hat millió dollárt keresett.

A mostani tárgyalás egy egész csomó millióról rántotta le a leplet, akikről mindannyiukról megállapították, hogy az alkoholtilalomról szóló törvényt valószínűleg keresetforrásnak használták fel és a dollárok millióit harcolták össze azzal, hogy tiltott módon alkoholt árultak.

OLASZ PÁTER A DIÁKJAI KÖZÖTT

Kedélyes estebéd a Szent Vince-intézetben

A páter most nem neheztel a sajlóra -

Este nyolc óra volt. A kongreganisták vacsorához ültek a Szent Vince intézet tágas rektoriájában. Nemrég jöttek haza a fürdőből, ahol Mayer apostoli kormányzó látta vendégül őket. Mintegy ötven diák helyezkedett el egymás mellett, két hoszu asztal sorjában. — Olasz páter is ott ült közöttük. Ő toborozta össze a fiukat a nagyvárad kongregációjára.

— Ön írta tegnap az Estilapban rólam a cikket? — kérdi a páter.

Tulajdonképp mindegy, hogy ki írta, de igent bólogattunk.

— Meglepett, hogy nem éreztem a cikkben támadó akcentust a személyem ellen.

— Nem adott rá különösebb okot tisztelendő úr, hogy támadásba részesüljön... Szeretnénk a délutáni tehetségverseny részleteiről megtudni egyet-mást.

— Reggel a Félix-fürdőbe mentünk, onnan át a Püspökre. Ebéd alatt a fiúk touztokat mondtak, amelyeket később megkritizáltunk. A bőséges jó ebéd kitűnő hangulatot teremtetett. A fiúk pompásan viselkedtek. Kitűnő tehetségek vannak közöttük. Ezek mind válogatot legények.

— Az egyik a pápát, a másik a dinasztát, a harmadik Mayláth püspököt, a negyedik Mayer apostoli kormányzót köszöntötte föl és így tovább. Frappáns kis tozstok voltak mondhatom.

— Később konferáltak is a fiúk, különböző témákról, majd újságíró verseny következett. A legjobb cikkeket lekölzöm a "Vasárnap" című folyóiratomban jutalmazásképpen.

— Szavazással igyekeztünk eldönteni, ki lesz a jövő Gyárás Elemérje?

— A nagyváradiai közül legelőször szavazatot Gyöngyössi István kapta, aki a legtehetségesebbek egyike. A jó fellépés és jó modor győztese Ulbert József lett, aki szintén nagyvárad. Bélteki László egyike a legelőbb stílisztáknak.

— No fiúk, csodálkozzatok egy kicsit, — szakítja félbe a diskurzust a páter.

Ötven torok egyszerre harsan:

— Ej-ha.

— Sajnálkozzatok.

— Szee-gény!

— Lajos Sándor szintén várad gyereke, agitáló készségével és temperamentumával tünt föl.

Közben oda jött hozzánk Gyepes Imre főtisztelendő úr, a konviktus igazgatója, a falon levő képre mutat. Egy öreg bácsit ábrázol az életnagyságu festmény.

— Hálából készítettem el ennek az öreg embernek a képét. Egy két és fél holdas szőlőt hagyott ránk alapítványi célra, egy szegény diák fölnevelésére. Ma már a szőlő jövedelmének a kamataiból fedezni tudjuk egy diák neveltetési költségeit.

— Mocsnyák Györgynek hívták a jó öregot, itt volt az intézetben szolgál, míg élt.

— Háromszoros éljen a konviktusnak, vezényel egy diák.

— El-jen, el-jen, el-jen! zúg az üdvözlés két fiatal diák felé, akik a konviktus lakói és a vendégekhez odaviszik a vacsorát.

Bucsuzásnál Olasz páter minket is megéljenzet.

— Fiúk, a szerkesztő úr nagyon szépen emlékezett meg a kongresszusról.

Ezek után ugyebár nem is volna illő a páter multbeli meggyőződéséről felhánytorgatni.

Holnap temetik el a bécsi tüntetés áldozatait

Hétfőn újból összeül a parlament — Ki a felelős a történetekért?

Bécsből táviratozzák: A szociálisták a nemzetgyűlés elnökéhez levelet intéztek, amelyben kérték, hogy a nemzetgyűlést hétfőre hívják össze. Az elnök a beadvány alapján intézkedett a nemzetgyűlés összehívása iránt.

Bécsből táviratozzák: Vidéki jelentések szerint a válság alatt rendzavarás a vidéken sehol sem fordult elő még Bécsújhelyen sem.

Bécsből táviratozzák: Hír szerint a nemzetgyűlés hétfői ülését kizárólag az áldozatokkal szemben való kegyeletadásra szentelik. Az eseményekről való vita, csak a következő napokban kezdődik meg. Hír szerint külön parlamenti bizottságot küldenek ki az események bevizsgálására.

A holnapi temetésen csak a hozzátartozók jelenhetnek meg és mindenkit szigorúan fognak igazoltatni. Más a temetésen nem lehet jelen. A rendőrhatalmat csütörtökön temetik el.

A letartóztatott tüntetők ellen a per előreláthatólag augusztus elsején indul meg.

Bécsből táviratozzák: A budapesti vonatok majdnem üresen indultak Bécsbe, mert az utasok részint nem tudták a sztrájk megszűnését, részint nem mertek utazni.

Ki a felelős?

A nagy néppárt elnöksége bizalmi nyilatkozatot küld a kormányhoz, amelyben

az eseményekért Seitz polgármestert teszik felelőssé,

hogy a döntő órákban nem mutatkozott elég erőfeszítésnek.

Az osztrák pénzügyminiszter kijelentette, hogy meg van győ-

ződve arról, hogy Ausztria híteleiben nem fog csorbát szenvedni. Az incidens bár sokat ártott az államháztartásnak mégsem zavarja azt.

Felfüggesztik az esküdt-szék működését

A somfalvai esküdt-szék főnöke a tömeg fenyegető magatartása miatt kénytelen volt elmenekülni. Hogy hol tartózkodik, azt senki sem tudja.

Bírói körökben azzal foglalkoznak, hogy az esküdt-szék működését határozatlan időre felfüggesztik.

Az igazságügyi palotát el kellett zárni a forgalomtól, mert az összeomlás veszélye fenyegeti. A vilamos közlekedést is más irányba terelik.

A külföld részvétele

Bécsből táviratozzák: A lengyel követek ma megjelentek Seipelnél és részvételüket fejezték ki az áldozatok miatt, szerencsekívánataikat a sikeres kormánybeavatkozás fölött. A német, francia és olasz követek egymásután követték ezt a példát.

A cseh munkások is gyászolják a bécsi tüntetés halottait

Prágából táviratozzák: A cseh szociáldemokraták szolidaritásiakat akarják kifejezni a bécsi munkássággal és ezért Csehország területén a bécsi temetés idejében tíz perces munkaszünet lesz.

Biharvármegye új prefektusa dr Lobonțiu Emil képviselő

Tegnap délután hivatalos értesítés jelent meg arról, hogy dr Lobonțiu Emil szilágysomlyói ügyvédet, a szilágymegyei liberális párt egyik vezető férfiát Biharvármegye prefektusává nevezték ki.

Dr Lobonțiu Emil Szilágymegye liberális párti listáján képviselőnek jött be az új parlamentbe. Prefektusi kinevezése miatt természetesen lemond a mandátumáról és hivatalát a legközelebbi napokban a nagyvárad vármegyeházán elfoglalja.

A beavatottakat nem érte megtelepedés dr Lobonțiu Emil kinevezése. Tudták ugyanis azt, hogy Tempelean Dezső alispán, aki a választások idejére prefektusi minőségben volt delegálva Biharvármegye élére, már megbízatása alkalmával kijelentette, hogy a végleges prefektusi állást nem foglalta el. Tempelean Dezső, ez a régi közigazgatási szakember ragaszkodott az alispáni álláshoz, ahova őt a mult tradíciói fűzik.

és amely minőségében jobban véli szolgálni az ország érdekeit, mint a politikailag exponált prefektusi székben.

Ezzel szemben dr Lobonțiu Emil éles juditumú határozott, biztos szemű és energikus politikus, akinek jogászai képzettségét nemcsak a saját vármegyéjében, hanem a messze vidékei is ismerik és becsülik. Prefektusi kinevezése ezért is meglepővé vált, mert nemcsak a pártjában, hanem azonkívül is minden tekintetben alkalmas egyéniségnek tartják őt azoknak a nehéz feladatoknak megoldására, amelyekkel Biharvármegye prefektusi méltóság jár.

Dr Lobonțiu ennél fogva lemond a mandátumáról és utána E. Pănescu jön be a parlamentbe. Igen valószínű, hogy Moșoiu tábornok sem tartja meg a szilágymegyei mandátumot és így az ottani tisztán a következő helyen szereplő Popescu kapitány, Moșoiu tábornok veje lesz tagja a parlamentnek. Popescu kapitány a nagyvárad vadászhadtest tisztje volt és így őt Nagyváradon is nagyon sokan ismerik és becsülik.

Nyolcvanhárom millió lejbe került a választás

A Monitorul Oficial tegnapi száma minisztertanácsi naplót közöl, amelynek értelmében a belügyminiszterium az 1927. évben hetvenmillió lejes rendkívüli hitelt kap, hogy fedezhesse a választási listák összeállítását, a választói igazolványok nyomtatását és más választási költségek révén előállított kiadásokat.

Ezenkívül tizenhárommillió lejes póthitelt folyósított a minisztertanács „a közrend fenntartása” címén.

Ünnepi a hős repülőket

— Az Estilap eredeti távirata —

Newyorkból táviratozzák: Zuhogó esőben és tomboló viharban érkezett meg a gőzös, amely Chamberlint és Byrdet Amerikába szállította. Ennek dacára a kikötőben óriási embertömeg várta és ünnepelte a repülőket. A tömeg élén Walker polgármester üdvözlő beszédet tartott, amelyet negyed-óránál tartó lelkes óváció követett. A polgármester átadta a repülőket a város érmét.

A rossz idő dacára a világváros egész nap késő éjszakáig ünnepelte a hazatérő pilótákat és Newyork valóságos örömmámorban uszott.

Gyakornokot

keres némi bankprakszissal, perlekt románt a Tasnádi kereskedelmi és iparbank részvénytársaság

3771

Ajánlatok igény megjelölésével **augusztus 1-éig** igazgatóságához Tasnádra intézendők

Jégszekrények

nagy választékban legolcsóbban kaphatók **KUN** vaskereskedőnél Avram Iancu (Kossuth)-utca 3. szám. 3604

„DAMA“

EDELMANN HÉDI
női divatszalonja Bimánóczy-utca 12
Legjobb modellek szerint készített elegáns estélyi és utcai ruhákat

Dr Rácz Sanatorium

ORADEA, Prințul Carol

7

Vízgyógy, szénsav, villanyfürdő és hőfürdő, beléggző curái **olcsón** — csak amennyibe az elutazás vízuma és útiköltsége kerül. — Gyógyítja, az ideges, kimerült szív, gyomor, bél rheumás, vesebeteg, tüdőbetegeket. — Hízó-, fogyó-curák. Bennlakó orvosok:

Dr Rácz Ödön igazgató,
Dr. Lichtenegger nőgyógyász-operateur.

Esőernyő

mélyen leszállított árban
javításokat és áthuzásokat olcsón vállalom.

Blum Vilmosnál

Köröspart

Mi újság?

BUDAPESTEN ELITÉLT ROMÁN CSEMPÉSZEK

Nyolc hónapi fogház száz kiló zacharinért

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről táviratozzák: Nemrégiben nagy feltűnést keltett az a csempészési ügy, amelynek tettesei Seif Abrahám szatmárnémeti utazó és Sasch Sámuel kereskedők voltak.

A csempészek — amint ez ismeretes — száz kiló zacharint, hatezer pengő értékben kíséreltek

meg Romániába átcsempészni olyanformán, hogy a zacharint a vonat szelelő lyukaiban helyezték el.

A tettesek tegnap kerültek a budapesti büntetőtörvényszék elé, amely őket egyenként nyolc hónapi fogházra és 20.980 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Az elítéltek fellebbeztek.

* Meghíusult merénylet egy amerikai konzulátus ellen. Párisból táviratozzák: Az amerikai konzulátus előtt ismeretlen tettesek bombát robbantottak föl, amely a palota összes első emeleti ablakait betörte. A merénylők elmenekültek. Azt hiszik, hogy a merénylet tiltakozás Saccó és Wansetti elítélése miatt.

* ORVOSI HIR. Dr Fried József szemorvos hazaérkezett és rendeléseit Str. Pável-utca 17. sz. alatt újra megkezdte.

* Elárverezik a Mária-malom. Tekintettel arra, hogy eladásra kerül a nagyváradi Mária-malom r.-t. csődtömege, amely áll napi egy- másfélva- gon örlőképeségű malomból és egy tizenegyszobás épületből, — a vásárolni szándékozók felvilágosításért a csődtömeggondnokhoz, Stamatopol Alfonz ügyvédhez fordulhatnak (Nagyvárad, Str. Millerand, volt Arany János-utca 2.), mindennap délután 4—6 óra közt.

* Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti-pályaudvarral szemben lévő, elsőrangú PARK-SZÁLLODA, amelyben a szobák árából 20 százalék, az éttermi árakból pedig 10 százalék engedményt ad. — Igazolványt a kiadóhivatal ad mindazoknak az olvasóinknak, akik az Estilap tiz egymásután következő számát bemutatja. Egyben felhívjuk a PARK szállodának lapunknak más helyén olvasható szíves figyelemre méltó hirdetésére figyelmét.

* Az arzénpermetezés hatását a rágókártevőkre, növényekre és háziállatokra ismerteti a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl a kuszórozsákról, a vakondokról, a kabócák kártevéséről, a gyümölcsfák leveleinek sárgulásáról, a patkányfogó hordókról, a drótféreg irtásáról, a szőlő csonkázásáról, a gyümölcsfeldolgozásáról, a zöldmég és virágmagtermesztésről, a számoça, ribizli és egres szaporításáról, a ciklamenről, a rózsaszemzéséről, a fenyőfélék, a muskátli, a leander és a szegfű dugványozásáról stb. A dúsan illusztrált szaklapokból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest VIII. ker., Rákóczi-ut 51. IV. 5.) a lapra való hivatkozással egy ízben díjtalanul küld mutatószámot.

x Nagy meleg ellen, legjobb a Dreher-Haggenmacher sör. Hüsit, üdít, kellemes.

x Iratszékény szép, nagy eladó. Ferdinánd király (Rákóczi) ut 19.

Lesz futballtilalom?

Váradra még nem érkezett meg a rendelet

Egyik múlt heti számunkban jeleztük, hogy a közpon tegész Romániában július 18-tól augusztus 10-ig futballszünetet rendelt el. Így az volt a közhit, hogy az AAC—Törökvis mérkőzés lesz az 1926—27-es szezon utolsó meccse.

Ezzel szemben a váradai szövetségtől most arról értesülünk, hogy a Comitatul Central még eddig sem hivatalosan, sem félhivatalosan nem értesítette a váradai kerületet a futball tilalomról, sőt a július 15-iki Buletin Oficialban sincs még semmi a szünetről.

Mint hogy a tilalom hírére a

* Félix-fürdői kávéházban szerdán este rádió hangverseny lesz.

* Halálozás. Özv. Goldstein Józsefné 62 éves korában hosszas szenvedés után, szerdán reggel meghalt. Temetése holnap, csütörtök délután fél 3-kor lesz a Cantemir (Beöthy) utca 10. szám alól. — Gyászolják gyermekeit: Goldstein Regin kalapszalontulajdonos és Gárdos Andor kereskedő.

x Magyar vizum 580 Lei, 24 óra alatt kész. Telefon: 458. Hegedüs Hirlapirodában.

x Kiadó augusztus 1-re 2 szoba, konyhas lakás nagypiaci területen bérházban, ugyanott 2 raktárnak való utcai pincehelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a délutáni órákban dr Lőrinc ügyvédnél, Ciorogariu püspök (Uri) utca 5.

NYILTTÉR

Óvás!

Ugyfeleinkkel ezuton is közöljük, hogy

Spreng László
könyvelő

Iványi Márton
és **Fränkl Sándor**
utazók

cégünkől kiléptek, miért is nevünkben ezentul ténykedni nem jogosultak.

Komlós Testvérek
üveg- és porcellán-kereskedés

A Nagyváradi Estilap rejtvénypályázata

— A megfejtők első csoportja —

Az Estilap mai számában megkezdjük annak a névsornak a közlését, amely tartalmazza mindazoknak a neveit, akik a lezárt rejtvénypályázat feltevélinek megjelöltek.

A zsüri visszautasította mindazokat a pályázatokat, amelyek nem az Estilapban közzölt rejtvényre voltak írva. — Azoknak a pályázatoknak, akik a szelvényeken kívül még külön összejegyző iven is feltüntették az egyes kérdésekre adott jeleleteiket, természetesen a legnagyobb örömmel fogadta a bizottság, mert hiszen mentesítették az összegyűjtés munkáját.

Visszautasította továbbá a zsüri azokat a pályázatokat, akik tíznél kevesebb kérdésre adtak helyes választ.

Azokat a pályázatokat, akik ezen a két visszautasított kategórián kívül estek: ismét két csoportba osztotta a bíráló bizottság és pedig: a harmincnál több és harmincnál kevesebb kérdés megfejtőinek csoportjára.

Azt az eredeti tervet, hogy külön bírálja el jutalmazás szempontjából azokat, akik 30, 20, illetve 10 kérdésnél többet fejtettek meg, fel kellett adniok, mert egyrészt rendkívüli és előre nem látható nagy munkát adott volna és a döntést még pár héttel elhúzta volna, másrészt pedig úgy találta, hogy mivel nem volt kötelező minden kérdésre felelni: igazságtalan is lett volna azokat előnyben részesíteni, akik kiválasztott kérdésekre feleltek jól.

Itt közöljük azoknak a névsorát, akik

az első csoportba

estek, vagyis harmincnál több kérdésre adták teljesen elfogadható választ:

Fónagy Kálmán, Szabó Béla, Farkas Géza, Hegedűs Gitta, Rigda Erzsébet, Pop Gabi, Fleischer Elemér, Négyesi Ilonka, Hitter Lujza, Radó László, Léderer Panni, Thury Klára, Vadász Gabriella, Ujfalussy Izabella, Varga Endre, Fándrich Miklós, Ligeti László, Schäfhauser Dezső, Grünberger Zoltán, Verő Ernő, Vigh Ferenc, Friedmann Ilonka, Incze Zoltán, Hollós Mihályné, Herczeg Ferenc, Gottfried Ignátz, Vajda Kálmán, Pásztor Miklós, Sebestyén Sándor, özv. Halász Istvánné, Kolb János, Buká Margit, Jurgovszky Vilma (Szalonta), Kovács Lajos, Szabó Lajos, Papp János, Szegedi Lajos, dr. Kazay Kálmán, Szemere Péter, Tátray Kálmán, Rácz István, dr. Polgár Andrásné, Bihari Sándor, Rózsa Péterné, Fürstner Elemér.

A második csoportba

kerültek harmincnál kevesebb kérdésre adott helyes válasszal:

Arányi Ferenc, Borbola Lászlóné, Kiss Endre, Róth Ignátz, Joan Lippert (Élesd), Nagy Kálmán, Aczél Pista, Fazekas István,

Máthé Jolán, Nagyszalonta, Veres Géza, Mendelovits Jenő, Kovács Endre, Gipsz Erzsébet, Breuer Oszkár, Olasz Ella, Moldvai Lenke, Braun Annuska, Fekete Imre, Szigeti József, Weiszbrum László, Ringerham László, Nagy Zoltán, Róth Ignátz, Szeverényi Kálmán, Szűcs József, Sarkadi Elek, Kiss László, Száraz Miklós, Herz János, (nincs kizárva, hogy Herr János, az aláírás olvashatatlan), Lindenfeld Ferenc, Grosz György, Barna Géza, Lótháry Mihály, Kátóna Géza, Lőrinc Mária, Sass

László, Ruffy Péter, Gancz Elemér, Vajda Gyula, Sárközy Ferenc, Lamanész Atilla, Sor Zsigmond, Petra László, Hegyesi Géza, Szabó Lajos, Szontagh Ferenc, Borbély Sándor, Nagy Emil, Motzen Béla, Lengyel Endre, Glück Miksa, Kiss Rózsika, Igaz Lenke, Kelemen Viktor, Goldstein Zoltán, Farkas Géza, Bach Sándor, Lóthay Ferenc, Rosenfeld Elza, Rajna Fülöp, Fried Miklós, Kiss Kálmán, dr. Izsák Ferencné, Neubrum Gerzson, Zsiga László, Peták Dénes, Szabó Irén, Krausz Lőrinc, Szmuk József, Kovács Gábor, Rajnák Sándor, Nagy Ferenc, Kádár Zuzsika (Pusztajlak), Galambos Zoltán, Bodnár Ica, Teleky Lajos, Mészáros Valéria, Sütő József, Krausz Ilus, Leipnik Endre, Erdős Mózes Jenő, Weintraub

László, Székely László, Szegedi Imre, Weisz Erzsébet, Tamás István, dr. Aliquander Kálmán, Fényes Endre, Havas Jenőné, Fenyves Margit, Fráter József, Földes Kálmán, Zaubér Miklós, Schwartz Nándor, Weisz Lipót, Sarkadi László, Goldberger Lajos, Szűcs Ferenc, Fekete Imre, Helmer András (lehet Halmay is; aláírás rosszul olvasható), Neuländer M., Kenyeres Ferenc, Kesztenbaum Andor, Nagy Márton, Zoltán Géza, Weisz Fülöp Endre, Márton Irén, Némai László, Stern Sándor, Faragó Ferenc (Gyimesközéplak), Reich Edith, Kerekes Vince, Tamás Béla, Wald Herman, Muresianu Sandi, Freiburger Izidor, Spitzer Adolf, Bürger László.

(Holnap folytatjuk.)

Kis riport a nagy Körös mentében

Rendőrök a vízműtelep gátjainál

1.

Ebben a közel százezerlakosú szép városban így kánikula idején jónéhány ezer ember kénytelen ittthon tölteni a nyarat. A verejtékező, dolgozó ember, ha a nap melegétől eltikkadva, fáradt testét fel akarja frissíteni, a Körös hűs habjaira gondol. Jó néhány kilométeren szeli át az üdítő, relymes-fodru folyó ezt az aszfaltgőztől párolgó városi, sebes rohánása csábítóan integet a part felé: Jöjjetek, engem az isten adott nektek, fáradt testeteket-lelketeket fürösszéték meg bennem, hogy frissült erővel gazdagíthassátok ezt a várost, amely polipkarjaival még hóhullám idején is átkarol benneteket!

És a hívogató hullámverések, mintha süket fülekre találnának, a váradi polgár áll némán, összehúzott kézzel a parton, a tikkasztó napsütésben két kezét a szemé elé tartva bámul a folyó hosszában és töpreng, hol az a hely, hol az a tényérny része a Körösnek, ahol fáradt testét megáztathatná?

2.

Mert a szegény ember még ennek az isten adományának a kihasználásánál is kimaradt az urak számításából. Az egész part meglehetősen egyetlen hely van, ahol kihágás elkövetése nélkül megmártogathatja magát a folyó habos medrében, a Pankolits uszoda. Igen ám, de a kétségelenség nagyszerű intézmény kapujában ott áll a tilalomfa, a belépődíj. Ki szegényember engedheti meg magának a luxust, hogy naponta husz-harminc lejeket vonjon el a betető falától uszodára? Így aztán ez a mindennapi szükséglet is csak urak szórakozása marad.

A szegény ember számára az egész Körös mentén ott áll a nagy kérdés, vagy kiteszi magát annak, hogy a szabadban való fürdés tiltó rendelkezéseit áthágva, a törvénnyel kerül összeütközésbe, vagy ha a törvény emberei jónapluluan elfordítják a fejüket felőle, az életét kockáztatja a szélszélyes folyó ismeretlen tájain.

Evtizedeken keresztül a város változó urai nem gondoltak arra, hogy a város folyton szaporodó lakossága részére, valahol, bárhol népfürdőt, ingyen uszodát rendezzenek be. Pedig ez még csak meg sem nagyon terhelte volna a városi pénztárt. Egy néhány bankett, egy városi autó fenntartása lenyegesen többet emészt fel, mint amennyivel száz és száz szegény

dolgozó embert boldoggá lehetne tenni. Pár száz gerenda, néhány darab deszka kellene csak hozzá és sok szegény ember, asszony, gyerek áldva-áldaná azt, aki rájuk is gondol.

3.

Nincs ingyen uszoda, nincs népfürdő, a szegény ember ott keresi az üdülést, ahol megtalálja. Lent a Nemzeti hid tövében, a Körös legveszedelmesebb helyén nap-hosszat hancuroznak a csöppnyi, maszatos gyermekek, állatok fürdőzésének egészlegesen mázmái tövében fürösztik fáradt testüket azok, akiknek nem telik az uszoda belépőjéig. A vasúti híd, a Haday-telep ugyanígy kockázattal menekülnek a hűs habokba az emberek.

A szemérmesebbek kikutyagolnak a vízműtelep gátjaihoz és ott keresnek menekéket a hóhullámok előtt. Szerencsére az idén a Körös medre elég alacsony és így nem fizetnek az életükkel a fürdésért azok, akiknek nem telik uszodára.

4.

Igen ám, de a vízműtelep most megokalta a dolgot. A gátak közé szorult embertömegek — azt mondják — veszélyeztetik a vízszolgáltatást.

Megy hát az átirat a rendő-

ségre, tessék megtisztítani a gátak között a tisztulásra vágyó embertömegektől.

És kiállnak a derék rendőrök a partra, hogy érvényi szereveznek a felsőbb parancsnak. A rendőrök a parton állnak, nehéz barna uniformisuk alatt olvad a testük és a parancsnak nem tudnak érvényt szerezni, mert a gátak közé a nehéz uniformisban nem lehet begázolni, a fürdőzők pedig védett meztelenségükben nem hederitenek a figyelemzéstől szóra. Hónuk alatt a batyujuk, ruhájuk és ügyfűrődnek tovább. A rendőrök pedig tehetetlenül nézik a partról őket.

Most aztán, mint halljuk újabb rendőrszemeket küldenek ki, hogy megakadályozzák a vízműtelep gátjainál a fürdést.

Hogy milyen eredménye lesz az új intézkedésnek nem tudjuk. Még megérjük, hogy vizirendőrséget szerveznek a szabadban való fürdés ellenőrzésére.

5.

Azt hisszük olcsóbb mulatság lenne egy népfürdő felépítése, mint az új testület megszervezése. És ott a szegény rendőrök is fürdhetnek, ahelyett, hogy a forró napsütésben a parton boszszankodjanak. (—)

Öt fivér és egy sofför balesete a benzines pincében

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Izmail városában súlyos szerencsétlenség történt tegnap délután.

A Silbermann Testvérek gabonakereskedő-cég házában a pincéjében nagymennyiségű benzín volt lerakározva a Silbermann-cég autói számára.

Tegnap délután a cég sofförje, Liusa Cricalo lement a pincébe, hogy benzint vegyen. Azonban a hordó, amelyből eddig a benzint vette, üres volt. A sofför ekkor bejelentette gazdájának, az öt Silbermann-fivérnek, hogy fel kell nyitni a másik benzines hordót.

A Silbermann-fivérek nem értették, hogyan foghatott ki oly hamar a benzint, ezért a sofförrel együtt lementek a pincébe. Látták, hogy a hordóból

kiszivárgott a sok benzin.

Az egyik Silbermann-fivér

gyufát gyújtott, mire hatalmas robbanás, majd láng csapott fel a pincében.

Mind a hat embert súlyos égési sebekkel vitték kórházba. Különösen a két Silbermann-fivér állapota súlyos.

Grünfeld

אדמה כשר

étterem

3697

Str. Saguna (Kapucinus-u.) 6 sz.

Abonomák a legolcsóbban

A német könyvpiac ujdonságai

Colette: Milsou	5609
Claude Anet: Ariane	5607
Edschmid: Die gespenstigen Abentauer des Hofrat Brüstlein	5608
Sterheim C.: Mädchen	5606
Frischauer: Dürer	5610
Dominique P.: Unsere liebe Frau von der Weisheit	5611
Poulaille: Die Geburtsstunde des Friedens	5612
Schnitzler: Freulein Else	5613
Baring M.: Die verzauberte Triangel	5614
Sallen F.: Geister der Zeit	5616
" Martin Overbeck	5617
" Neue Menschen auf alter Erde	5618
J. Galsworthy: Der Familien- vater	5619
J. Galsworthy: Der Patrizier Der Menschen- fischer	5620
H. Mann: Zwischen den Rassen	5622
" Professor Unrat	5623
" Im Schlaraffenland	5624
" Die kleine Stadt	5625
" Diana	5626
" Minerva	5627
Hollaender F.: Das Erwachen des Donald Westhof	5628
Nansen: Debens Luft	5629
Godwin: Das Hotel der Erfül- lung	5630
Grazie: Das Buch der Liebe	5631
Oestern: Frau Petra und ihre Töchter	5632
Passon N.: Michael Bbenteurer	5633
Speyer W.: Charlott etwas Verrückt	5634

**Olvashatók
a Hegedüs Hirlapiroda
Kölcsönkönyvtárából**

GRAND HOTEL

PARK

NAGYSZÁLLODA

BUDAPEST

VIII., Baross-tér 10.

Telefon: J. 330-82, 331-83

A magyar főváros legna-
gyobb és legkényelmesebb
szállodáinak egyike 200
szobával a Keleti pályaud-
var érkezési oldalával
szemben.

Központi gőzfűtés.

Állandó meleg és hideg
vízszolgáltatás

Szobák 3 pengőtől feljebb

Ritúnó konyha Fajborok

Családi kávéház elsőrangú
cigányzenével, nyári ter-
rasszal

Különtermek 3762

Kávéházak, vendéglők figyelmébe
Szágtalan **padlóolaj**
kg-r-ként 10.- lei
STERN S. ENDRE cégal Nicolae
Iorga (Zöldfa)-utca 10. szám.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig)
40 lei. Állástkeresőknek 50% engedmény. »Cím a kiadóban« jelzésére
külön 10 lej fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hir-
detés mellett álló kis számot és kérdezősködésnél hivatkozzanak arra

LAKÁS

ÜRES kishobát fűskamrával,
lehet szuterinben is, központhoz
közel, azonnalra keres, magános
ember. Cimet Hegedüs Hirlapiro-
dába kér. 218

TÖBB csinos egy ágyas butoro-
zot szoba, központban azonnalra
világítás, kiszolgálással együtt, ha-
vi 1500 leifért kiadó. Bővebbet
»Metropol« szálloda portásánál.

2 szobás, konyha butorozott la-
kás kiadó. Cím Hegedüs Hirlap-
irodában. 447

KIADÓ 1, 2, 3, 4, 5, 6 szobás
modern lakás. Ferdinánd király
(Rákóczi) uton garzon lakás, egy-
személyre és kettőre, butorozott
különbejárattal, irodahelyiségek, türes
szobák. Dr. Petroczyné, Zsiga Mik-
lós (Lukács György) utca 38. 717

LAKÁS kiadó 2 szoba, konyha,
speizzal, Simeon Stefan (Bethlen)
utca 13. lépés nélkül. 468

ALKALMAZÁS

TANULÓLANYOK felvétetnek
Weszfried kalapszalomban. 453

PERFECT szakácsnő állást ke-
res, vagy bejáró főzést vállal. De-
cebal (Vitéz) utca 25. Nagynénál. 457

PERFECT gyors- és gépirónót
keres Somogyi ügyvéd. 467

ADÁS-VÉTEL

BUTELIAS üvegek eladók. Cím
a kiadóban.

BUTOROK rendkívüli árleszállí-
tással kaphatók Steinernél, Avram
Jancu (Kossuth) utca, Sas-palota
pinchelyiségben. 3479

ELADÓ jutányos árban jókar-
ban levő »Majestic« kerékpár si-
ma és fraulaut kerékekkel. Cimet
Hegedüs Hirlapirodába kér. 452

CSECSEMŐ kelengyét megvé-
telre keresek. Cím Hegedüs Hirlap-
irodában. 465

FEKETE sziliskin bunda magas
termetre kerestetik. Cím a kiadó-
ban. 466

GYAKORNOK magyar, román,
műszaki vállalatokhoz felvétetik,
igénnyel jelölt ajánlatok kéretnek
Stern electromos. 469

OTTHONRA talál szerényigé-
nyű intelligens leány gyermek
mellett, ki háztartásban is segéd-
kezik. Értekezni Vadász &
Schönfeld cégnél, Alexandri (Te-
lek) utca 4. 470

OKTATÁS

GYORSIRAST tanulnék. Cím a
kiadóban. 458

NYARALÁS

NYARALÓKAT fogad vidéki
szőlőbe, elsőrendű ellátással ol-
csón urnó. Értekezni Moldova
(Kálvária) utca 4-b. balra. 450

KÜLÖNFÉLÉK

PÉNZKÖLCÖNT nyújt kézi fe-
dezetre egyezzer leltől kezdődőleg
Háztulajdonosok Bankja, Delavran-
cea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 3709

ZONGORA bérbeadó. Delavran-
cea (Ritoók Zsigmond) utca 33-A. 446

x Die Schöne Wienerin, a leg-
újabb divat új száma megérkezett
a Hegedüs Hirlapirodában.

Hajlított székek,

asztalok, asztalkák és min-
denféle hajlított butorok
továbbá

kerli butorok,

székek, asztalok, nyngágyak

eredeli gyári áron

kaphatók

Ferrocerciala S. A.

Oradea, Piața Mihai Viteazul (Nagyipiac) 11-a
Telefon 6-70 3398

Oradea-i Izr. Szentegylet
Chewra-Kadischa

PÁLYÁZATI HIRDETMEY

A nagyváradi Izr. Szentegylet kö-
házában készített alacsony-
mású központi melegvízfűtésber-
dezésről.

A nagyváradi Izr. Szentegylet
pályázatot hirdet a helybeli zsidó
kórház újonnan épült szülész-
osztályának központi fűtésére.

A pályázati feltételek és terve-
t a Szentegylet irodájában meg-
kinthetők, ugyanott az űrlapok
vehetők.

Pályázni csak a Szentegylet
által kiállított pályázati felté-
lek elismerése és eredeti költés-
vetési űrlapon lehet. Óvadéki
pályanyertes a pályázati összeg
százalékát készpénzben vagy ó-
rádekkönyvben teendő le.

Pályázati határidő 1927. aug. 2.
déli 12 óra, mely időpontnál
előbb beérkező ajánlatok nem
vetnek figyelembe.

A Szentegylet fenntartja mag-
nak a jogot, tekintet nélkül a pa-
lyázati összeg nagyságára, hogy
azok között szabadon válasszon
esetleg a munka kiadásától el-
kintsen.

Az ajánlatokhoz a Szentegylet
által kibocsátott pályázati felté-
lek melléklendők, melyek cégsze-
rűleg aláírandók és az egység-
ségi vagy általános árajánlattal egy-
zárta és sértetlenül lepecsételt be-
ritékban benyújtandók.

Az Izr. Szentegylet
Vezetősége.

Gyermekhocsik

ernyők, gummizások, 3707
szakszerű javítások

Szöke Miklós gyermekhocsik

üzemében

Piața Unirii 16., Seguna (Kapucinus-u.) sarok

Üzlethelyiség

berendezéssel együtt
Zöldfa-passageban

átadó

Ertekezni Reclam férfi con-
fectio üzletben lehet. Zöldfa-
passage 133. 3774

x Die Dame Zweites juli heft
megérkezett a Hegedüs Hirlap-
irodába. Előző számát ingyen
mellékeljük.

Sonnenfeld Adolf rt. Oradea

Jó állapotban levő

**használt
kottákat**

a legjobb árban vásárol és elad a

Hegedüs Hirlapiroda

zenemű-osztálya

Minden,
ami kotta,
nálunk kapható
Vidékre
azonnal szállítunk